

Imenovanje revizijske komisije in njeno delovanje v komunalnih podjetjih

Mateja Cimerman
namestnica direktorja
Agencija za javni nadzor nad revidiranjem

Agencija za javni nadzor nad revidiranjem

- Nadzornik in regulator na revizijskem trgu
- Zaščita javnega interesa: opravljanje nadzora nad zakonitostjo in kakovostjo dela **pooblaščenih revizorjev, revizijskih družb** in **pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti**
- Nadzor nad drugimi deležniki, če njihova ravnanja vplivajo na zakonitost in kakovost opravljanja obveznih revizij: **člani organov vodenja in nadzora naročnika, člani revizijske komisije**

Pristojnosti in vloga Agencije v zvezi z delovanjem revizijskih komisij

- [Uredba o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo SJI](#): obvezno merjenje učinkovitosti dela RK s strani Agencije kot pristojnega organa
- [Zakon o revidiranju](#) : Agencija lahko izreče začasno prepoved opravljanja nalog članom RK pri ugotovljenih kršitvah opravljanja nalog iz ZGD-1 (81.č člen-2)
- Trenutne aktivnosti Agencije v zvezi z delovanjem RK:

Q&A: obravnava vprašanj in dilem, prejetih glede delovanja RK	neposredna komunikacija z RK pri opravljanju rednih nadzorov	nadzor nad opravljanjem nalog RK v okviru opravljanja nadzorov nad revizijami SJI
posredovanje dobrih praks	izobraževanje članov RK	anketa o delovanju RK v letu 2021

Obveznost imenovanja RK (določbe ZGD-1)

- V družbi, ki je subjekt javnega interesa (SJI), **mora** nadzorni svet (NS) oblikovati revizijsko komisijo (RK)
- **IZJEME:** RK ni treba imenovati v družbi, ki:
 - izpolnjuje merila za srednje družbe in je odvisna družba ali
 - je odvisna družba, povezana s pogodbo o obvladovanju

V teh družbah lahko **naloge RK opravlja RK obvladujoče družbe**

- RK sestavljajo **predsednik in najmanj dva člana**. Predsednika imenuje nadzorni svet izmed svojih članov.
- Vsaj en član RK mora biti **neodvisen strokovnjak** in usposobljen za računovodstvo ali revizijo.

Odgovornost revizijske komisije znotraj družbe

- RK je podrejeni oziroma **podporni organ NS**
- NS imenuje revizijsko komisijo, da pripravlja predloge sklepov NS, skrbi za njihovo uresničitev in opravlja druge strokovne naloge: pomoč NS na področjih, za katera so člani RK usposobljeni
- **RK poroča o svojem delu NS**
- Ustanovitev revizijske komisije ne spreminja odgovornosti NS
- Na RK se lahko delegirajo delovne in strokovne naloge, ni pa mogoče nanje delegirati pristojnosti NS!
- Za vse odločitve RK je odgovoren nadzorni svet
- **Neposredna odgovornost RK za postopek izbire revizorja**
- Značilnosti in naloge RK so odvisne od značilnosti družbe

Podlage za delovanje revizijskih komisij

ZGD-1

- Imenovanje RK
- Sestava RK (število članov, znanja in izkušnje)
- **Naloge RK**
- Dolžnost revizorja o sodelovanju in obveščanju RK o glavnih zadevah v zvezi z revizijo LP in pomanjkljivostih NK

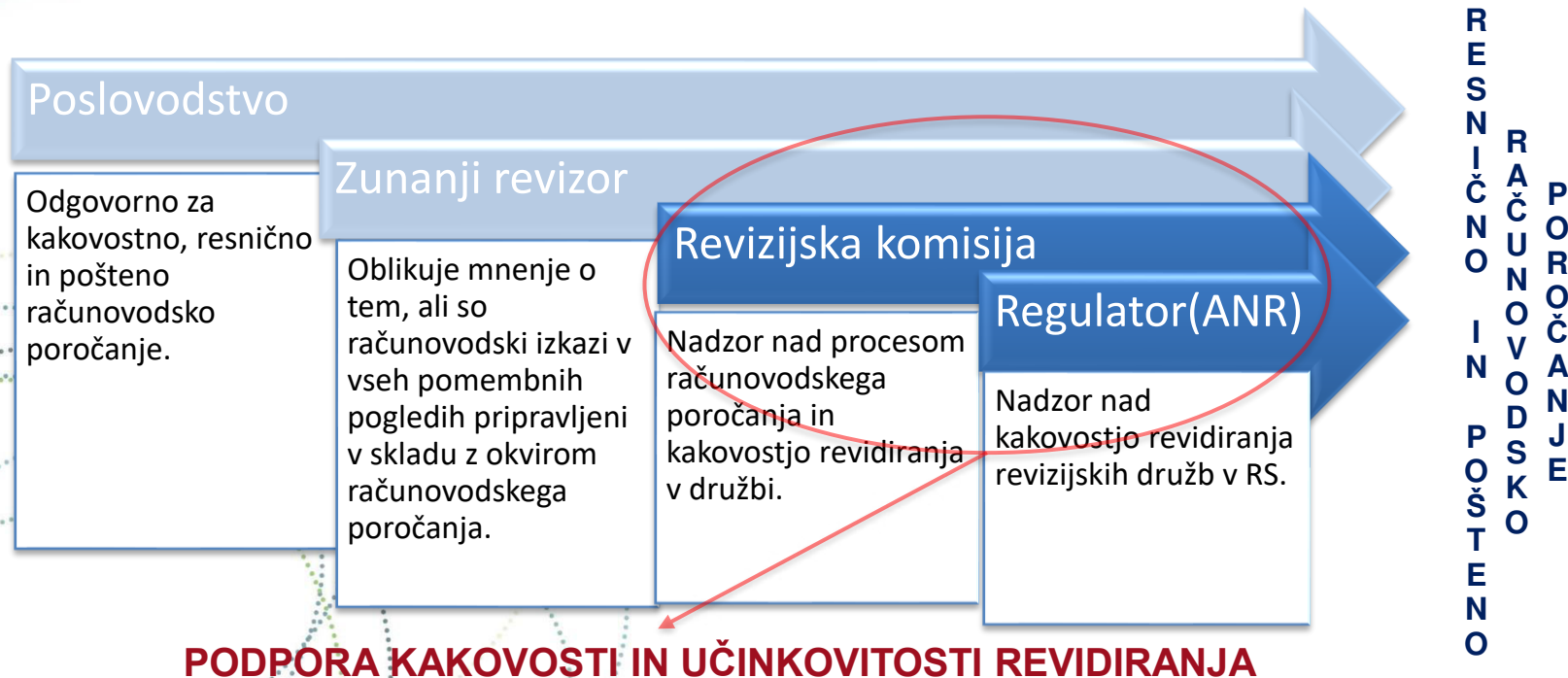
Uredba o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo SJI

- Večja vloga RK pri imenovanju revizorja
- Redni dialog med revizorjem in RK
- Vsebina dodatnega, podrobnejšega poročila revizijski komisiji o obvezni reviziji, po potrebi razprava o vsebini
- Revizor mora revizijski komisiji potrditi neodvisnost; izjava o neodvisnosti
- RK mora odobriti opravljanje nerevizijskih dovoljenih storitev s strani revizorja
- Ocenjevalec posla oceni teme razprav revizorja z revizijsko komisijo
- Spremljanje učinkovitosti delovanja RK s strani nadzornega organa

Zakon o revidiranju

- Dolžnost varovanja zaupnih informacij Agencije ne velja primeru zahteve revizijske komisije v zvezi z ugotovitvami in zaključki Agencije o opravljenem nadzoru nad kakovostjo dela revizijske družbe

Pomembna vloga revizijske komisije pri nadzoru nad kakovostjo revidiranja

Temeljni cilji delovanja revizijske komisije v družbi

Kdaj lahko RK prispeva h kakovosti revidiranja?

Naloge in odgovornosti revizijskih komisij (280. člen ZGD-1) (1)

1. SPREMLJANJE PROCESA RAČUNOVODSKEGA POROČANJA

PREGLED:

- Medletnih in letnih poročil
- Računovodskih usmeritev in sprememb (razlog sprememb, prihodnji učinki, razkritja)
- Pomembnih presoj in ocen (kritično vrednotenje)
- Računovodskega obravnavanja neobičajnih transakcij (odtujitve, prenehanja delov dejavnosti, poravnave sodnih sporov, transakcije s povezanimi osebami...)

Pozornost ustreznim in jasnim razkritjem

Pozornost na potencialne spodbude in pritiske na poslovodstvo

Naloga in odgovornosti revizijskih komisij (280. člen ZGD-1) (2)

2. SPREMLJANJE PROCESA UPRAVLJANJA TVEGANJ IN NOTRANJIH KONTROL

- spremljanje učinkovitosti in uspešnosti notranjih kontrol v družbi, notranje revizije (če obstaja), in sistemov za obvladovanje tveganja

3. SPREMLJANJE PROCESA NOTRANJE REVIZIJE

- spremljanje učinkovitosti in uspešnosti NR v družbi
- pregled načrtov dela NR, poročil o delu NR
- če službe NR ni – presoja RK na letni ravni, če je potrebna

4. OPOZARJANJE NA NEPRAVILNOSTI IN NEZAKONITOSTI

- ustreznost sistema za sporočanje napak, nepravilnosti, suma prevar; zagotavljanje anonimnosti prijaviteljev

Naloge in odgovornosti RK (280. člen ZGD-1) v zvezi s spremljanjem **zunanjega revizorja**

Odgovornost za **postopek izbire revizorja**, predlaganje nadzornemu svetu imenovanje kandidata za revizorja letnega poročila družbe.

Sodelovanje pri pripravi **pogodbe med revizorjem in družbo**, pri čemer so prepovedana vsa pogodbeno določila, ki skupščini omejujejo izbiro imenovanja revizorja.

Sodelovanje pri določitvi **pomembnejših področij revidiranja**.

Pregledovanje in spremljanje **neodvisnosti** revizorja letnega poročila družbe, zlasti glede zagotavljanja **dodatnih nerevizijskih storitev**.

Spremljanje obvezne revizije računovodskih izkazov, zlasti **uspešnost obvezne revizije**, pri čemer upošteva vse ugotovitve in zaključke pristojnega organa (ANR).

Sodelovanje z revizorjem pri opravljanju revizije letnega poročila družbe, zlasti z medsebojnim obveščanjem o glavnih zadevah v zvezi z revizijo.

Poročanje nadzornemu svetu o rezultatu obvezne revizije, vključno s pojasnilom, kako je obvezna revizija prispevala k celovitosti računovodskega poročanja in kakšno **vlogo je imela revizijska komisija** v tem postopku.

Štirje sklopi nalog RK pri spremljanju zunanje revizije

1. IZBOR, (PONOVRNO) IMENOVANJE IN PODPIS POGODBE Z ZUNANJIM REVIZORJEM, PREKINITEV POGODBE

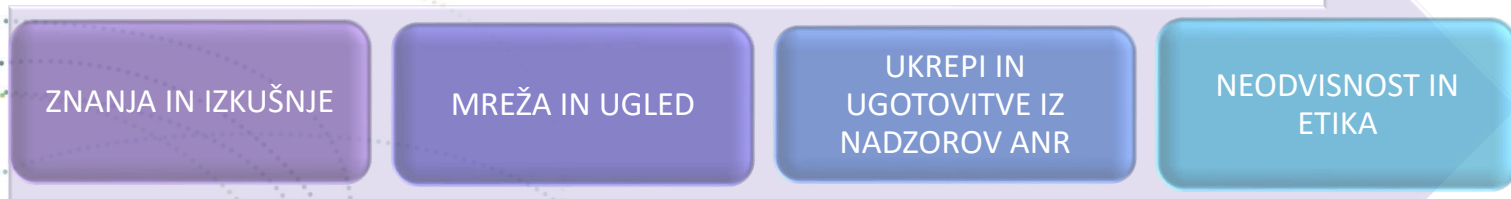
2. SPREMLJANJE NEODVISNOSTI REVIZORJA IN ODOBRAVANJE OPRAVLJANJA DOVOLJENIH NEREVIZIJSKIH STORITEV

3. SODELOVANJE Z REVIZORJEM SKOZI CELOTNO REVIZIJO

4. SPREMLJANJE UČINKOVITOSTI IN USPEŠNOSTI REVIZORJA

1. Izbor, (ponovno) imenovanje in podpis pogodbe z zunanjim revizorjem

- primarna in najpomembnejša naloga revizijske komisije
- RK je v celoti odgovorna za postopek izbire
- priprava postopka izbire na predlog RK: KRITERIJI, MERILA, RAZGOVORI

- IZBOR: nadzornemu svetu poda utemeljen predlog dveh revizijskih družb, ustrezno utemelji izbiro ene od možnosti

2. Spremljanje neodvisnosti revizorja

REVIZORJEVA NEODVISNOST = temelj revizijske stroke

Pomembnost presoje neodvisnosti revizorja s strani RK

PODLAGE ZA PRESOJO NEODVISNOSTI REVIZORJA

Uredba

Zakon o revidiranju

Mednarodni kodeks
etike za računovodske
strokovnjake

Pravilnik o
prepovedanih
nerevizijskih
storitvah

- ✓ Revizijska družba mora celotno obdobje preverjati svojo neodvisnost v relaciji do revidirane družbe oziroma skupine
- ✓ RK mora ves čas razpravljati z revizorjem o nevarnostih za neodvisnost

Uredba in neodvisnost

Zagotavljanje neodvisnosti revizorja SJI je temelj zaupanja v delovanje RD in PR

Neodvisnost RD lahko ogrozi višina plačil, prejetih od enega subjekta, in njihova struktura

Stroge določbe glede prepovedi opravljanja nerevizijskih storitev

Obvezno letno potrjevanje neodvisnosti revizijski komisiji naročnika

Obvezno dodatno revizorjevo poročilo, z informacijo glede neodvisnosti

Obvezne rotacije RD in PR

Obvezni nadzori pristojnih organov nad opravljenimi revizijami SJI

Prepovedane nerevizijske storitve (5. člen Uredbe)

Po Uredbi revizor (in član mreže) ne sme opravljati naslednjih storitev:

- davčne storitve
- upravljanje ali odločanje pri naročniku
- računovodstvo, knjigovodstvo
- obračunavanje plač
- zasnova ali izvajanje notranjih kontrol ali notranje revidiranje
- vrednotenje, financiranje, oglaševanje delnic
- pravne in kadrovske storitve

OBDOBJE: v obdobju med začetkom revidiranega obdobja in izdajo revizijskega poročila

3. Sodelovanje revizijske komisije in zunanjega revizorja: področja

Naslavljanje pomembnih tveganih področij

Strategija revidiranja, opredelitev pomembnosti

Ključna področja revidiranja (KAM-i)

Bistvena računovodska vprašanja (računovodske usmeritve, ocene, razkritja...)

Pregled pisma poslovodstvu, lista nepopravljenih napak

Pregled dodatnega poročila revizijski komisiji

Sprotno reševanje odprtih vprašanj, dilem

Srečanje z revizorjem brez prisotnosti uprave

Pridobivanje pravih informacij

Neformalni sestanki in srečanja (ohranjanje neodvisnosti!)

Časovnica obravnave ključnih zadev z revizorjem

Predrevizija

- seznanitev revizorja s kriteriji za presojo njegove uspešnosti po končani reviziji
- seznanitev RK z revizijsko skupino, ki bo opravljala revidiranje (rotacije, izkušnost in poglobljena znanja ključnega osebja)
- sodelovanje pri določitvi pomembnejših področij revidiranja glede na oceno tveganja,
- skupni pregled strategije in načrta revizije in s tem proučitev: RAVEN POMEMBNEOSTI, POMEMBNE OCENE IN PRESOJE, POMEMBNE RAČUNOVODSKE USMERITVE, DISKUSIJA O POMEMBNEJŠIH VPRAŠANJIH, KI SO SE POJAVILA V PREJŠNJIH REVIZIJAH
- obravnava opredeljenih pomembnih področij revidiranja (KAM-i)

Po koncu predrevizije

- pregled pisma poslovodstvu po opravljeni predreviziji, spremljanje odgovorov in ukrepov poslovodstva
- diskusija o pomembnih računovodskih usmeritvah, ocenah in presojah
- poročilo o poteku revizije; potek opravljenih revizijskih postopkov
- ves čas spremljanje revizorjeve neodvisnosti

Pred izdajo revizorjevega poročila

- diskusija o revidiranih računovodskih izkazih s pojasnili in o poteku revidiranja
- Pregled poslovodskih predstavitev in presoja njihove skladnosti z lastnim poznavanjem družbe
- pregled osnutka revizorjevega poročila za RK in primerjava z revizorjevimi poročili
- pregled nameravanega revizorjevega poročila in diskusija o KAM (skladnost KAM s področji, opisanimi v Poročilu za RK)
- pregled izdanega revizorjevega poročila in priprava predloga za NS, v katerem zavzame stališče do njega
- pregled povzetka nepopravljenih revizijskih napak in odločitev, ali se strinja, da te zadeve ostanejo nepopravljene
- ali so bile pomembne zadeve pravočasno ugotovljene razrešene
- vsebina končnega pisma poslovodstvu
- opredelitev do revizorjeve neodvisnosti in poročanje NS

Po izdaji revizorjevega poročila

- pridobitev obračuna dela revizorja in poročilo o kakovosti revizije
- ocena uspešnosti dela revizorja: pregled učinkovitosti opravljenih revizijskih postopkov in presoditi:
 - ali je revidiranje potekalo po načrtu?
 - kateri so bili razlogi za morebitna odstopanja?
 - odzivnost revizorja na revizijsko komisijo
 - Izpolnitev vprašalnikov s strani zaposlenih, RK in revizorja
- obravnava poročila o porabljenem času članov revizijske skupine za izvedbo obvezne revizije
- samoocena dela revizijske komisije (sestava glede neodvisnosti; primerjava dela z načrtom – izpolnitev vprašalnikov)

4. Spremljanje uspešnosti zunanjega revizorja

- RK naj seznaniti revizorja s kriteriji za spremljanje uspešnosti
- RK bo morala dovolj dobro poznati delo revizorja, da lahko oceni učinkovitost in uspešnost opravljene revizije.
- Dobra komunikacija olajša presojo uspešnosti revizorja, saj ga RK dobro pozna in lažje oceni.
- Razni viri in pripomočki (vnaprej opredeliti kriterije za oceno):
 - **Smernice** za RK za spremljanje kakovosti za zunanje revizije
 - AQI (Audit Quality Indicators): **kazalniki kakovosti revizije**
 - Poziv RD za posredovanje informacij o **internih pregledih kakovosti** znotraj revizijske družbe (ugotovitve naj bodo predmet diskusije)
 - Poziv RD za posredovanje informacij o opravljenih **nadzorih s strani Agencije za javni nadzor nad revidiranjem** (ugotovitve naj bodo predmet diskusije)

Učinkovitost delovanja RK (1)

- Dobro pripravljen **letni načrt dela**
 - Usklajen z NS in s finančnim koledarjem družbe
 - Usklajenost sej RK in NS
- Zadostni **virji za delo** (znanje, čas, možnost angažiranja zunanjih strokovnjakov)
- Pomembnost **dobre komunikacije** med NS in RK
- Sprotno in letno **poročanje** predsednika RK na sejah NS; pomembna je tudi razprava o predlogih RK – odločitev je vedno v pristojnosti NS!)
- Predsednik RK naj zagotavlja učinkovito delo RK s svojo **proaktivnostjo**

Učinkovitost delovanja RK (2)

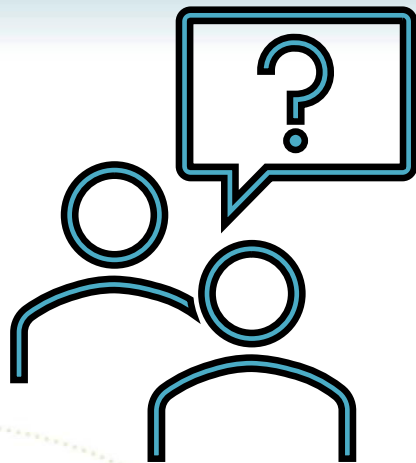
- Minimalno **število sej** RK = 4 letno. Kakšno naj bo število sej za učinkovito delo RK?
- **Poročevalci** na sejah (po presoji RK, opredelitev načina poročanja): predsednik uprave, član uprave, odg. za finance, pooblaščen revizor - ključni revizijski partner, vodja notranje revizije, vodja kontrolinga, vodja računovodstva, notranji in zunanji pravni svetovalci, drugi neodvisni člani NS)
- Po presoji RK srečanje RK z nekaterimi poročevalci brez navzočnosti uprave (NR, zunanji revizor...)
- Na vseh sejah revizijske komisije prisotnost sekretarja NS, ki je hkrati tudi sekretar RK

Izzivi pri delovanju revizijskih komisij

- Spremembe zakonodaje (ZRev-2 in ZGD-1): **poznavanje pristojnosti RK!**
- Nova imenovanja RK v SJI skladno z novelo ZGD-1K (rok je bil 24.5.2021)
- Razlike v izkušnosti članov RK v novih SJI; **izkušeni zunanji člani RK!**
- Vpliv pandemije COVID-19 na delovanje RK:

Razmislek o prednostnih nalogah	Pojav novih tveganj v družbi
Sodelovanje z zunanjim revizorjem	Pomembnost razkritij v letnih poročilih družb

- V Sloveniji ni daljše tradicije delovanja RK, zato so pomembna tudi avtonomna pravila (dobre prakse, kodeksi, smernice...)
- Spremljanje neodvisnosti zunanjega revizorja (zahtevno področje presoje, ali gre za dovoljeno ali prepovedano nerevizijsko storitev)

Mateja Cimerman
namestnica direktorja
Agencija za javni nadzor nad revidiranjem
Cankarjeva cesta 18
1000 Ljubljana
mateja.cimerman@anr.si
01 620 85 50
www.anr.si
info@anr.si